

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра адміністративного права

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Адміністративне судочинство»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Адміністративне судочинство» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 26 с.

Розробник:

Писаренко Надія Борисівна –
доцентка кафедри адміністративного права,
докторка юридичних наук, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри адміністративного права
(протокол № 1 від 1 вересня 2020 р.)
кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності
(протокол № 2 від 3 вересня 2020 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри адміністративного права
(протокол № 1 від 2 вересня 2021 р.)
(протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.)
кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності
(протокол № 12 від 9 червня 2021 р.)
(протокол № 12 від 9 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри – Гаращук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, професор

Зміст

1	Опис навчальної дисципліни	4
2	Очікувані результати навчання	5
3	Зміст програми навчальної дисципліни	11
4	Обсяг і структура навчальної дисципліни	15
4.1	Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання	15
4.2	Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання	17
5	Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання	19
6	Критерії оцінювання результатів навчання	20
7	Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання	23
8	Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни	24

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Адміністративне судочинство» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5,5	Галузь знань – 08 «Право»	Обов'язкова	Обов'язкова
Кількість модулів – 3	Спеціальність – 081 «Право»	Рік підготовки: 2022-2023	Рік підготовки: 2022-2023
Загальна кількість годин – 165	Рівень освіти – перший (бакалаврський)	семестри – 7-8	семестри – 7-8
Тижневих годин для денної форми навчання (аудиторних) – 4, самостійної роботи – 3-6		Лекції	Лекції
		36 год.	8 год.
		Практичні заняття	Практичні заняття
		40 год.	6 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		89 год.	151 год.
		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)

Мета: отримання студентами систематизованих знань про правила вирішення публічно-правових спорів, які належать до юрисдикції адміністративних судів, а саме знань щодо: головних рис адміністративного судочинства та його відмінностей від інших форм здійснення правосуддя, завдання і принципів адміністративного судочинства, способів захисту прав, свобод, інтересів приватних осіб в адміністративному судочинстві, адміністративної юрисдикції, суб'єктів адміністративного судочинства та їх правових статусів, форм адміністративного судочинства, його стадій, процесуальних етапів та дій, що наповнюють ці стадії, а також порядку

перегляду судових рішень в адміністративних справах й основних правил виконання таких рішень.

Завдання:

– набути навичок демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту правових інститутів адміністративного судочинства і норм, що регламентують відносини, обумовлені його здійсненням;

– набути навичок застосовувати отримані знання у різних ситуаціях, пов'язаних зі здійсненням адміністративного судочинства, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки;

– навчитися готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку, зробленого у різних ситуаціях, обумовлених здійсненням адміністративного судочинства;

– навчитися надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних процесуальних ситуаціях, що виникають у зв'язку з розглядом і вирішенням адміністративних справ.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Загальна теорія права», «Конституційне право», «Адміністративне право», «Цивільний процес».

Кореквізити: –

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни студент має продемонструвати такі результати:

РН НД1.1. Демонструвати знання і розуміння завдання адміністративного судочинства та його принципів.

РН НД1.2. Демонструвати розуміння сутності принципу офіційного з'ясування всіх обставин у справі та визначати його вплив на правила адміністративного процесуального закону.

РН НД1.3. Виявляти проблеми у правовому регулюванні відносин, що формуються у зв'язку зі здійсненням правосуддя у формі адміністративного судочинства, і пропонувати способи їх вирішення з використанням наявних

теоретичних і прикладних знань відповідно до ідей захисту прав людини та її основоположних свобод.

РН НД1.4. Визначати сферу відання адміністративних судів.

РН НД1.5. Демонструвати знання і розуміння правил предметної, інстанційної та територіальної юрисдикції адміністративних судів.

РН НД1.6. Пояснювати природу та зміст правових інститутів адміністративного судочинства, особливості їх реалізації та застосування.

РН НД1.7. Визначати правові статуси суб'єктів адміністративного судочинства, встановлювати межі їх процесуальної правосуб'єктності, а також з'ясовувати форми реалізації останньої.

РН НД1.8. Здійснювати процесуальну діяльність як професійний суб'єкт адміністративного судочинства на засадах незалежності, безсторонності та з метою забезпечення верховенства права.

РН НД1.9. Передбачати правові результати діяльності професійних суб'єктів адміністративного судочинства відповідно до їх процесуальної правосуб'єктності.

РН НД1.10. Виявляти та використовувати різні джерела інформації, звернення до яких є доцільним для розгляду адміністративних справ.

РН НД2.1. Алгоритмізувати процесуальну діяльність у сфері адміністративного судочинства.

РН НД2.2. Виявляти проблеми у правовому регулюванні відносин, що формуються у зв'язку з розглядом адміністративної справи в суді першої інстанції, і пропонувати способи їх вирішення з використанням наявних теоретичних і прикладних знань відповідно до ідей захисту прав людини та її основоположних свобод.

РН НД2.3. Демонструвати розуміння сутності принципу офіційного з'ясування всіх обставин у справі та визначати його вплив на правила адміністративного процесуального закону, які регламентують провадження в суді першої інстанції.

РН НД2.4. Прогнозувати типові процесуальні ситуації під час провадження в суді першої інстанції з метою уникнення типових ситуаційних помилок при здійсненні процесуальної діяльності.

РН НД2.5. Здійснювати під час розгляду справи в суді першої інстанції процесуальну діяльність як професійний суб'єкт адміністративного судочинства.

РН НД2.6. Передбачати правові результати діяльності професійних суб'єктів адміністративного судочинства відповідно до їх процесуальної правосуб'єктності, що реалізується під час розгляду справи судом першої інстанції.

РН НД2.7. Самостійно готувати проекти рішень, якими супроводжується або завершується розгляд адміністративних справ в суді першої інстанції.

РН НД2.8. Виявляти та використовувати різні джерела інформації, звернення до яких є доцільним задля розгляду адміністративних справ судом першої інстанції.

РН НД2.9. Системно аналізувати практику розгляду адміністративних справ судами першої інстанції.

РН НД2.10. Оцінювати та узагальнювати інформацію щодо ефективності правосуддя в адміністративних справах, що здійснюють суди першої інстанції.

РН НД3.1. Демонструвати розуміння сутності принципу офіційного з'ясування всіх обставин у справі та визначати його вплив на правила адміністративного процесуального закону, які регламентують провадження з перегляду та/або виконання судових рішень в адміністративних справах.

РН НД3.2. Демонструвати розуміння особливостей реалізації та застосування норм процесуального права на різних стадіях адміністративного судочинства.

РН НД3.3. Прогнозувати типові процесуальні ситуації у межах певної стадії адміністративного судочинства.

РН НД3.4. Здійснювати під час провадження з перегляду та/чи виконання судового рішення процесуальну діяльність як професійний суб'єкт адміністративного судочинства.

РН НДЗ.5. Передбачати правові результати діяльності професійних суб'єктів адміністративного судочинства відповідно до обсягу їх процесуальної правосуб'єктності, що реалізується під час перегляду та/або виконання судового рішення.

РН НДЗ.6. Самостійно готувати проекти рішень, якими супроводжується або завершується розгляд адміністративних справ.

РН НДЗ.7. Критично і системно аналізувати документи, що супроводжують судовий розгляд адміністративних справ, розуміти їх правовий характер і значення.

РН НДЗ.8. Виявляти та використовувати джерела інформації, звернення до яких є доцільним для розгляду і вирішення адміністративних справ.

РН НДЗ.9. Системно аналізувати практику розгляду адміністративних справ судами апеляційної та касаційної інстанцій.

РН НДЗ.10. Оцінювати та узагальнювати інформацію щодо ефективності правосуддя в адміністративних справах, що здійснюють суди апеляційної та касаційної інстанцій.

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у студента загальних і спеціальних компетентностей, а також досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» галузі знань 08 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, та освітньо-професійною програмою «Право», а саме:

загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним;

ЗК9. Здатність працювати в команді;

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми;

ЗК14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності;

ЗК1.2. Здатність грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати;

ЗК1.3. Навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел;

спеціальних компетентностей:

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві;

СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини;

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право;

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини;

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти;

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції;

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності;

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних

та конфіденційної інформації;

СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування;

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення;

СК1.3. Знання і розуміння порядку розгляду юридичних спорів, що виникають між суб'єктами правових відносин;

СК1.4. Здатність ухвалювати рішення з юридичної справи відповідно до чинного законодавства;

результатів навчання:

РН2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини;

РН5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю;

РН6. Оцінювати недоліки і переваги певних аргументів, аналізуючи відому проблему;

РН9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій;

РН13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права;

РН15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних;

РН19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів;

РН21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях;

РН22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

ПРН1.1. Виявляти проблеми у правовому регулюванні і пропонувати способи їх вирішення відповідно до принципів захисту прав людини і її

основоположних свобод;

ПРН1.3. Аналізувати питання про доцільність використання альтернативних засобів у вирішенні юридичних конфліктів і суперечок;

ПРН1.4. Демонструвати вміння застосовувати набуті правові знання за умов самостійного прийняття юридичних рішень відповідно до своїх професійних статусів.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль I. Загальні положення адміністративного судочинства

Адміністративне судочинство як форма здійснення правосуддя. Поняття і головні риси адміністративного судочинства. Завдання адміністративного судочинства. Право на звернення до адміністративного суду та способи судового захисту. Форми адміністративного судочинства.

Законодавство про адміністративне судочинство. Конституція України як складова законодавства про адміністративне судочинство. Рішення Конституційного Суду України. Міжнародні акти та їх значення для відправлення правосуддя в адміністративних справах. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. Рішення Європейського суду з прав людини та їх значення для здійснення правосуддя в адміністративних справах. Кодекс адміністративного судочинства України, його структура та зміст. Термінологія Кодексу адміністративного судочинства України.

Принципи адміністративного судочинства. Принципи адміністративного судочинства, поняття та їх види. Верховенство права в адміністративному судочинстві. Рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом. Гласність судового процесу. Відкритість інформації щодо адміністративної справи. Офіційне з'ясування всіх обставин у справі як спеціальний принцип адміністративного судочинства. Змістове наповнення в адміністративному судочинстві принципу змагальності. Змістове наповнення в адміністративному судочинстві принципу диспозитивності. Обов'язковість судового рішення. Забезпечення права на апеляційний перегляд адміністративної справи. Забезпечення права на касаційне оскарження судового рішення в адміністративній

справі. Розумність строків розгляду справи адміністративним судом. Неприпустимість зловживання процесуальними правами. Відшкодування судових витрат осіб, на користь яких ухвалене судове рішення в адміністративній справі.

Адміністративна юрисдикція. Поняття адміністративної юрисдикції. Справи, на які поширюється юрисдикція адміністративних судів. Справи, на які не поширюється юрисдикція адміністративних судів. Розмежування предметної юрисдикції адміністративних судів. Правила розгляду адміністративним судом кількох пов'язаних між собою вимог. Правила інстанційної юрисдикції. Правила територіальної юрисдикції (підсудності). Виключна підсудність адміністративних справ.

Суб'єкти адміністративного судочинства. Суд як суб'єкт адміністративного судочинства, визначення його складу. Здійснення адміністративного судочинства суддею одноособово. Здійснення адміністративного судочинства колегією суддів. Незмінність складу суду. Підстави для відводу (самовідводу) судді. Учасники адміністративної справи, їх права та обов'язки. Дії, що визнаються зловживанням процесуальними правами, та наслідки їх вчинення. Сторони в адміністративній справі, їх процесуальні права та обов'язки. Суб'єкт владних повноважень як сторона в адміністративній справі. Треті особи в адміністративному судочинстві. Процесуальне правонаступництво. Представництво в суді. Участь в адміністративній справі органів та осіб, яким надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб. Інші учасники судового процесу.

Докази та доказування. Поняття «докази», їх види. Належність, допустимість, достовірність та достатність доказів. Забезпечення доказів: підстави, порядок, способи. Витребування доказів. Предмет та обов'язок доказування в адміністративному судочинстві. Підстави звільнення від доказування.

Строки в адміністративному судочинстві. Поняття та види строків в адміністративному судочинстві. Строк звернення до адміністративного суду та наслідки його пропущення. Процесуальні строки в адміністративному судочинстві, їх розумність.

Судові витрати. Види судових витрат. Судовий збір. Види витрат, пов'язаних із розглядом справи. Розподіл судових витрат. Рішення щодо судових витрат.

Заходи процесуального примусу. Види заходів процесуального примусу. Підстави і порядок застосування заходів процесуального примусу. Забезпечення позову. Підстави і види забезпечення позову. Заява про забезпечення позову: зміст, форма, порядок подання та розгляду. Скасування заходів забезпечення позову.

Модуль II. Провадження в суді першої інстанції

Загальне позовне провадження. Справи, що розглядають за правилами загального позовного провадження. Письмові заяви учасників адміністративної справи, їх види. Позовна заява, вимоги до її змісту. Залишення позовної заяви без руху та її повернення. Підстави відмови у відкритті провадження в справі. Підготовче провадження, його завдання та строк. Мета, строк та порядок проведення підготовчого засідання. Судові рішення у підготовчому засіданні. Відмова від позову та визнання позову. Примирення сторін в адміністративному судочинстві. Строки й порядок розгляду адміністративної справи по суті. Підстави й правові наслідки залишення позову без розгляду. Закриття провадження в адміністративній справі: підстави й правові наслідки. Зупинення і поновлення провадження в адміністративній справі. Види судових рішень в адміністративних справах. Вимоги, яким повинно відповідати рішення адміністративного суду, його зміст. Порядок ухвалення судових рішень. Повноваження адміністративного суду при вирішенні справи. Окремі ухвали адміністративного суду. Проголошення рішення адміністративного суду та набрання ним законної сили.

Спрощене позовне провадження. Справи, що розглядають судом за правилами спрощеного позовного провадження. Справи незначної складності. Вирішення питання про розгляд справи за правилами спрощеного позовного провадження. Строк та особливості розгляду адміністративної справи за правилами спрощеного позовного провадження.

Особливості позовного провадження в окремих категоріях

адміністративних справ. Складні адміністративні справи, їх категорії та особливості розгляду. Термінові адміністративні справи, їх категорії та особливості розгляду. Типові й зразкові адміністративні справи: поняття та особливості провадження в цих справах.

Модуль III. Провадження з перегляду судових рішень. Виконання судових рішень

Апеляційне провадження. Право на апеляційний перегляд адміністративної справи. Загальна характеристика апеляційного провадження. Порядок розгляду справи судом апеляційної інстанції. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги.

Касаційне провадження. Право на касаційне оскарження судового рішення в адміністративній справі. Загальна характеристика касаційного провадження. Порядок розгляду справи судом касаційної інстанції. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги.

Провадження у зв'язку з нововиявленими або виключними обставинами. Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами. Підстави для перегляду судових рішень у зв'язку з виключними обставинами. Провадження за нововиявленими або виключними обставинами: загальна характеристика. Судові рішення за наслідками провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

Виконання судових рішень. Обов'язковість судових рішень. Судові рішення в адміністративних справах, які виконуються негайно. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах. Відстрочення і розстрочення виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання судового рішення. Поворот виконання судових рішень в адміністративних справах. Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах.

4. Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль I. Загальні положення адміністративного судочинства						
1		Адміністративне судочинство: особливості запровадження в Україні, ознаки та відмінності від інших форм здійснення правосуддя	8	2	2	4
2		Законодавство про адміністративне судочинство: Кодекс адміністративного судочинства України, структура та загальна характеристика	8	2	2	4
3		Принципи адміністративного судочинства. Верховенство права в адміністративному судочинстві	8	2	2	4
4		Принципи адміністративного судочинства: рівність учасників справи перед законом, змагальність сторін, диспозитивність та офіційне з'ясування всіх обставин у справі	8	2	2	4
5		Адміністративна юрисдикція: правила предметної юрисдикції	8	2	2	4
6		Адміністративна юрисдикція: правила інстанційної та територіальної юрисдикції	8	2	2	4
7		Суб'єкти адміністративного судочинства: суд	8	2	2	4
8		Суб'єкти адміністративного	8	2	2	4

		судочинства: учасники справи				
		<i>Разом</i>	64	16	16	32
Модуль II. Провадження в суді першої інстанції						
1		Форми адміністративного судочинства. Види адміністративних справ	8	2	2	4
2		Звернення до адміністративного суду: право на звернення та способи судового захисту	8	2	2	4
3		Позовне провадження (строки звернення до суду, заяви по суті)	8	2	2	4
4		Позовне провадження (відкриття провадження у справі)	8	2	2	4
5		Позовне провадження (підготовче провадження)	8	2	2	4
6		Позовне провадження (розгляд справи по суті)	8	2	2	4
7		Позовне провадження (судові рішення)	8	2	2	4
8		Позовне провадження (особливості розгляду окремих категорій справ)	8	2	2	4
		<i>Разом</i>	64	16	16	32
Модуль III. Провадження з перегляду судових рішень. Виконання судових рішень						
1		Перегляд судових рішень в адміністративних справах: огляд	8	2	2	4
2		Апеляційне провадження	10	–	2	8
3		Касаційне провадження	10	–	2	8
4		Виконання судових рішень в адміністративних справах	9	2	2	5
		<i>Разом</i>	37	4	8	25
		Усього годин / кредитів ECTS	165/5.5	36	40	89

4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль I. Загальні положення адміністративного судочинства						
1		Адміністративне судочинство: особливості запровадження в Україні, ознаки та відмінності від інших форм здійснення правосуддя	8	2	–	6
2		Законодавство про адміністративне судочинство: Кодекс адміністративного судочинства України, структура та загальна характеристика	6	–	–	6
3		Принципи адміністративного судочинства. Верховенство права в адміністративному судочинстві	6	–	–	6
4		Принципи адміністративного судочинства: рівність учасників справи перед законом, змагальність сторін, диспозитивність та офіційне з'ясування всіх обставин у справі	7	–	–	7
5		Адміністративна юрисдикція: правила предметної юрисдикції	11	2	2	7
6		Адміністративна юрисдикція: правила інстанційної та територіальної юрисдикції	6	–	–	6
7		Суб'єкти адміністративного судочинства: суд	6	–	–	6
8		Суб'єкти адміністративного судочинства: учасники справи	6	–	–	6

		<i>Разом</i>	56	4	2	50
Модуль II. Провадження в суді першої інстанції						
1		Форми адміністративного судочинства. Види адміністративних справ	10	2	2	6
2		Звернення до адміністративного суду: право на звернення та способи судового захисту	7	–	–	7
3		Позовне провадження (строки звернення до суду, заяви по суті)	6	–	–	6
4		Позовне провадження (відкриття провадження у справі)	6	–	–	6
5		Позовне провадження (підготовче провадження)	6	–	–	6
6		Позовне провадження (розгляд справи по суті)	6	–	–	6
7		Позовне провадження (судові рішення)	6	–	–	6
8		Позовне провадження (особливості розгляду окремих категорій справ)	7	–	–	7
		<i>Разом</i>	54	2	2	50
Модуль III. Провадження з перегляду судових рішень. Виконання судових рішень						
1		Перегляд судових рішень в адміністративних справах: огляд	16	2	2	12
2		Апеляційне провадження	13	–	–	13
3		Касаційне провадження	13	–	–	13
4		Виконання судових рішень в адміністративних справах	13	–	–	13
		<i>Разом</i>	55	2	2	51
		Усього годин / кредитів ECTS	165/5.5	8	6	151

**5. *Форми педагогічного контролю,
засоби та критерії оцінювання результатів навчання***

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни передбачає проведення *поточного* та *підсумкового* контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

1. *Поточний* контроль знань включає:

контроль якості засвоєння програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне опитування, розв'язання практичних (ситуативних) завдань та виконання тестових завдань.

За усні відповіді на практичному занятті, виконання ситуативних і тестових завдань здобувач вищої освіти денної форми навчання може отримати від 0 до 2 балів.

За усні відповіді на практичному занятті, виконання ситуативних і тестових завдань здобувач вищої освіти заочної форми навчання може отримати бали за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5 балів). Впродовж навчального року здобувачі вищої освіти заочної форми навчання виконують завдання для самостійної роботи. Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 25 балів.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами здійснення поточного контролю знань, – 40 балів.

2. *Формою підсумкового* контролю знань з навчальної дисципліни є *іспит*. Студента вважають допущеним для складання іспиту за умов отримання ним не менше 25 балів за результатами здійснення поточного контролю знань. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати внаслідок складання іспиту, становить 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання)

Поточний контроль			Підсумковий контроль (іспит)	Підсумкова оцінка знань
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3		
практичні заняття	практичні заняття	практичні заняття		
max – 16	max – 16	max – 8	max – 60	max – 100

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів (для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання)

Поточний контроль			Самостійна робота студентів	Підсумковий контроль (іспит)	Підсумкова оцінка знань
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3			
практичне заняття	практичне заняття	практичне заняття			
max – 5	max – 5	max – 5	max – 25	max – 60	max – 100

6. Критерії оцінювання результатів навчання

6.1. Критерії оцінювання результатів навчання (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання)

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	max 2	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки
	1	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки
	min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу
Іспит	max 60	1. Всебічне, системне і глибоке знання матеріалу, в тому числі обізнаність в основних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність самостійно здобувати знання та використовувати їх у практичній діяльності.
	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність самостійно здобувати знання та розуміння їх значущості для практичної діяльності.
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність самостійно здобувати знання та розуміння їх значущості для практичної діяльності.
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і роботи за професією у майбутньому. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою.

		3. Помилки та суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх усунення самостійно чи за допомогою викладача.
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і роботи за професією у майбутньому. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для їх усунення за допомогою викладача.
	35	1. Прогалини у знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
	0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або працювати за професією без проходження повторного курсу з навчальної дисципліни

6.2. Критерії оцінювання результатів навчання
(для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання)

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	max 25	Глибоке знання проблем, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	20	В роботах розкрито основні положення тем, але є деякі неточності у викладанні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.
	15	Основні положення тем розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	10	Основні питання висвітлено поверхнево, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом.

	5	Основні положення тем висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	0	Основні положення тем висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом.
Іспит	max 60	1. Всебічне, системне і глибоке знання матеріалу, в тому числі обізнаність в основних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність самостійно здобувати знання та використовувати їх у практичній діяльності.
	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність самостійно здобувати знання та розуміння їх значущості для практичної діяльності.
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність самостійно здобувати знання та розуміння їх значущості для практичної діяльності.
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і роботи за професією у майбутньому. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки та суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх усунення самостійно чи за допомогою викладача.
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і роботи за професією у майбутньому. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для їх усунення за допомогою викладача.
	35	1. Прогалини у знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.

	0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або працювати за професією без проходження повторного курсу з навчальної дисципліни
--	---	---

**7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти
денної/заочної форми навчання**

Підсумкова оцінка являє собою суму балів, отриманих за результатами здійснення поточного контролю знань, та балів, отриманих внаслідок складання іспиту.

Підсумкова оцінка виставляється, виходячи з такої **шкали**:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовують в університеті
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90–100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80–89
C	Добре – у цілому прийнятна робота з певною кількістю незначних помилок		75–79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70–74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60–69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35–59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0–34

**8. Навчально-методичне
та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни**

Нормативно-правові акти

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, ратифікована Верховною Радою України. Див.: Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції : Закон України від 17 липня 1997 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 40. Ст. 263; офіційний переклад тексту Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року див.: *Офіційний вісник України*. 2006. № 32. Ст. 2371.

2. Кодекс адміністративного судочинства України : прийн. Верховною Радою України 6 липня 2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.

3. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.

4. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260.

5. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 2 червня 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>.

6. Про судовий збір : Закон України від 8 липня 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text>.

Література

Основна література

1. Адміністративне судочинство : навч. посіб. / І. М. Балакарева, І. В. Бойко, Я. С. Зелінська та ін. ; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків : Право, 2016. 312 с.

2. Зошит для лекцій з адміністративного судочинства. Частина 1 /уклад. Н. Б. Писаренко. Харків : Право, 2017. 40 с.

3. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні : посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання / І. М. Балакарева, М. І. Белікова, І. В. Бойко та ін. ; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків : Право, 2020. 238 с.

4. Адміністративне процесуальне право України : навчально-методичний посібник / І. О. Каргузова, Д. А. Козачук, А. Ю. Осадчій, Г. М. Сарibaєва. Одеса : Фенікс, 2016. 400 с.

5. Смокович М. І., Бевзенко В. М. Адміністративний процес України : теорія, практика судочинства : підруч. / за заг. ред. В. М. Бевзенка. Київ : Дакор, 2020. 1346 с.

6. Писаренко Н. Б., Сьоміна В. А. Адміністративно-правові спори (удосконалення порядку вирішення) : моногр. 2-ге вид., зі змін. та допов. Харків : Право, 2012. 136 с.

7. Писаренко Н. Б. Засади адміністративного судочинства (сучасний український контекст) : моногр. Харків : Право, 2019. 248 с.

Додаткова література

1. Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст / за ред. О. Л. Жуковської. Київ : ВПОЛ, 2004. 960 с.

2. Єреско Л. Верховенство права як результат судової практики: погляди А. Дайсі. *Юридична Україна*. 2016. № 11-12. С. 68–81.

3. Константий О. В. Проблеми захисту в адміністративному судочинстві суб'єктивних прав, свобод і законних інтересів : монографія. Київ : Істина, 2015. 544 с.

4. Курс цивільного процесу : підручник / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін. ; за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2011. 1352 с.

5. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права : навч. посіб / за заг. ред. Куйбіди Р. О., Шишкіна В. І. Київ : Старий світ, 2006. 576 с.

6. Петришин О. Судова практика як джерело права в Україні: проблеми теорії. *Вісник Верховного Суду України*. 2016. № 12. С. 11–14.

7. Писаренко Н. Верховенство права, конвенційні гарантії справедливого суду та принципи адміністративного судочинства. *Право України*. 2019. № 4. С. 55–76.

8. Пухтецька А. А. Актуальні питання тлумачення та застосування принципу верховенства права в адміністративному судочинстві. *Часопис Київського університету*. 2009. № 1. С. 116–125.

9. Руководство по статье 6 Конвенции. Право на справедливое судебное разбирательство (гражданско-правовой аспект). Guide on article 6. Right to a Fair Trial (civil limb). URL: http://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_ENG.pdf.

10. Смокович М. І. Визначення юрисдикції адміністративних судів та розмежування судових юрисдикцій : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2012. 304 с.

Інтернет-ресурси

1. <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=80> – Дистанційний курс з навчальної дисципліни «Адміністративне судочинство»
2. <http://zakon1.rada.gov.ua> – Законодавство України
3. <http://www.ccu.gov.ua> – Конституційний Суд України
4. <http://echr.coe.int> – Європейський суд з прав людини
5. <https://supreme.court.gov.ua> – Верховний Суд
6. <http://reyestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень
7. <https://www.legalaid.gov.ua> – Безоплатна правова допомога